

TEZĂUR LITURGIC
28 DECEMBRIE

VIATA
SF.20.000
MUCENICI
DE LA
NICOMIDIA

ROMAN, 1993

28 DECEMBRIE

VIAȚA SF.20.000 MUCENICI DE LA NICOMIDIA

Maximian, având al doilea an la împărăție și pregătindu-se prigoana cea cumplită împotriva creștinilor, sfânta credință în Hristos înflorea, cum înfloresc primăvara multe flori; iar rândunelele și privighetorile duhovnicești, păstorii și învățătorii Bisericii, cântau dogmele dreptei-credințe. Între aceștia, cel mai împodobit cu cuvântul și cu viața, a fost Sfântul Chiril, episcopul Bisericii Nicomidiei, care împodobește eparhia sa cu faptele bune, mai mult decât cu vrednicia arhieriei lui; cu a cărei propovăduire lățindu-se dreapta-credință creștinească, ajunsese până și la palatul împărațesc, viețuind în acel timp Maximian în Nicomidia.

Atunci începuse mulțime din slugile cele mai apropiate ale împăratului a se întoarce de la idoli și a veni la Hristos Dumnezeu. De acest lucru înștiințându-se Maximian, plănuia ca îndată să ridice prigoană asupra Bisericii lui Hristos, dar îi stătea înaintea un război ce îl avea contra barbarilor. De aceea a voit ca mai întâi să meargă împotriva vrăjmașilor din afară și să-i biruiască, apoi să ridice război și înăuntru, nu asupra

vrăjmașilor, ci asupra casnicilor și ajutorilor împărăției, adică asupra creștinilor, care cu rugăciune și cu credință dreaptă întăreau patria.

Ieșind el din Nicomidia la război, împotriva etiopienilor, mai mult strălucea lumina sfintei credințe, luminând pe cei necredincioși și numărul oștilor lui Hristos se înmulțea și se pregătea pentru nevoia ce avea să vină.

În acea vreme era o fecioară foarte frumoasă, care fusese crescută în palatul împărătesc, cu numele Doamnă, pe care o dăduse împăratul necuraților zei, pentru paza fecioriei și o făcuse cea dintâi preoteasă a idolilor din palatul său. Acelei fecioare, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, i-a intrat în mâini cartea Faptelor Sfinților Apostoli și Epistolele Sfântului Apostol Pavel, pe care citindu-le, a început a se lumina cu sufletul. Deci, se bucura că a aflat atâta visterie duhovnicească și se minună de credința cea tare a credincioșilor creștini întru unul Dumnezeu; dar se mârșea cu sufletul că a petrecut atâta vreme în întunericul necunoștinței și în noaptea rătăcirii.

Dorind cu desăvârșire să cunoască dreapta-credință și cu aceea să se facă părtașă, a chemat îndată pe una din fetele alese, care era fecioară creștină, și de ea fiind povățuită, s-a dus noaptea la

Sfântul episcop Chiril, neștiind nimeni. Iar el, învățând-o multe din dumnezeiasca Scriptură și însemnând-o cu semnul crucii, a încredințat-o unui diacon sfânt, cu numele Agapie, ca prin povățuirea lui să se pregătească cu post și cu rugăciune pentru Botez. Dar ea, toate cele poruncite le săvârșea în taină; și nimeni nu știa de aceasta, decât numai un famen, care era asemenea cu ea în obiceiurile cele bune, cu numele Indis, și care s-a apropiat de sfânta credință împreună cu Doamna și se pregătea pentru Botez.

Sfârșindu-se vremea cea rânduită de episcop, au fost botezați Doamna și Indis. Astfel fecioară, după nașterea sa cea trupească, degrabă s-a născut în cea duhovnicească, căci nu avea mai mult decât paisprezece ani de la nașterea sa. Întorcându-se în palat cu nimic nu se îndeletnicea, decât numai în rugăciuni, în post și în citirea dumnezeieștii Scripturi. Odată, citind Faptele Apostolilor, a ajuns la locul unde este scris: Că cei ce aveau moșii sau case, vânzându-le aduceau prețul celor vândute și-l puneau la picioarele Apostolilor. Deci, a gândit și Sfânta Doamnă, să facă același lucru, adunând toate ale sale ce avea. Aur, argint, pietre scumpe și mărgăritare, haine de mare preț și toată podoaba feciorească, le-a dus în taină la părintele său duhovnicesc, Sfântul Chiril și, punându-le înaintea picioarelor lui, ca înaintea picioarelor apostolești, îl

rugă ca să le împartă cu mâinile sale celor ce le trebuiesc, care lucru s-a și făcut.

După aceasta, Sfântul Chiril a murit, iar Sfânta Doamnă punând toate învățăturile sale în inima sa, ziua și noaptea se sârguia a plăcea Domnului, slujindu-I cu osârdie împreună cu cel de un gând al său duhovnicesc frate, Indis, famenul, cu care împreună s-a născut din apă și din Duh. Deci postea în toate zilele până seara, învățându-se în Legea Domnului, iar seara târziu, masa lor era pâine uscată și apă. Iar cu bucățele cele rânduite de la împărat ce li se dădea lor în toate zilele, săturau pânțele flămânzilor, căci pe toate le împărțeau săracilor în ascuns.

O viață ca aceasta cu plăcere de Dumnezeu având ei, nu a fost cu puțință a se tăinui, ca și cetatea ce stă în vârful muntelui; deși în tot chipul se tăinuiau. Dar, precum se arată făclia sub obroc și comoara cea aflată în țarină, astfel s-a arătat și dreapta lor credință, Dumnezeu voind astfel, ca această sfântă doime să fie pildă credincioșilor, iar necredincioșilor spre rușinare. Pentru că s-a înștiințat despre postirea lor din toate zilele, cel mai mare peste toate palatele, adică începătorul eunucilor și cel mai mare peste bucatele împărătești și în loc ca el să se minuneze de o asprime ca aceea a vieții lor, mai mult s-a pornit

spre tiranie și-i bătea pe dânșii silindu-i să spună unde duc bucatele ce li se dădeau. Ei tăinuind fapta cea bună, nevrând nicidecum a spune, s-a apropiat un famen, păgân și de neam pers, și a început a spune aceluia ispravnic fapta lor cea bună, ca pe o facere de rău, spunând cu defăimare și cu clevetire, că viețuiesc blânzi și curați, se înfrânează de bucățele ce li se dau, le împart potrivnicilor împărătești adică creștinilor celor săraci. "Dacă voiești, zicea el, să știi cu adevărat, apoi deschide cămările lor și vei cunoaște că nu sunt minciuni cele grăite de mine".

Mai marele eunucilor și ispravnicul palatelor împărătești, luând cheia de la dânșii, s-a dus în locuințele și cămările lor și, deschizându-le, le-au aflat pe toate deșarte. Înăuntru nu era decât numai cinstita cruce, cartea Sfinților Apostoli, două rogojini pe pământ, un vas de lut și o făclie, cum și un alt vas mic de lemn, în care erau Prea Curatele Taine. Ispravnicul îi întreabă: "Unde sunt, aurul, hainele de preț, precum și alte lucruri prea minunate și scumpe?" Ei, însă, nerăspunzând nimic, iarăși îi munciră și nimic nu folosiră. Apoi au poruncit să-i închidă, până ce vor vești despre dânșii împăratului. Fecioară, fiind dusă la închisoare, a luat cu ea cărtea Sfinților Apostoli și a ascuns-o în hainele sale, pentru că era mică. Asemenea și Indis a luat văsciorul cel mic cu

dumnezeieștile Taine și fiind închiși, au fost torturați cu foamea și cu setea multă vreme, căci astfel a judecat nedreptul muncitor, ca cei ce hrăneau pe cei flămânzi să moară de foame.

Apoi s-a întâmplat tinerei fecioare să cadă în boală trupească din nemâncare. Dar Cel ce se îngrijește de păsări și de fiare, Care deschide mâna Sa și satură toată ființa cu bunăvoință, Purtătorul de grijă al tuturor, n-a trecut cu vederea pe robii Săi, care se topeau îndelung cu foamea. Ci a trimis pe îngerii Săi într-una din nopți și cu lumină cerească, strălucindu-i în întuneric, le-au pus înaintea masă minunată, cu hrană cerească și băutură neobișnuită, apoi s-au dus. Iar ei mâncând și bând ceea ce li se puse înaintea, s-au întărit și au uitat reaua pătimire dinainte.

Deci, pe de o parte mângâindu-se pentru arătarea cea îngerească, iar pe de alta fiind îndestulați cu hrana cea îngerească, străluceau cu fețele ca și cum ar fi stat într-o casă plină de bucurie, cântând cântarea lui David: Ca din seu și din grăsime să se umple sufletul meu, și cu buze de bucurie te va lăuda gura mea. După această a venit mai marele eunucilor, ca să vadă de sunt biruiți de foame - că doar astfel i-ar avea pe dâșii supuși lui. Dar văzându-i bucurându-se cu fețele luminate și pline de bucurie, a lăsat iușimea, de vreme ce cu aceea

nimic nu făcea și, prefăcând-o în blândețe vicleană, le-a poruncit să viețuiască în casă, în orânduiala lor cea dintâi, căci le va da cu îndestulare toate cele de trebuință: hrană, haine, aur, argint, podoabe feciorești, nu mai puține decât cele dintâi.

Sfânta Doamnă iarăși pe toate acelea le dădea în taină săracilor, nu numai hrana, ci și hainele cele de mult preț. Văzând pe mulți săraci alergând la dânsa ca la hrănitoarea lor, brâul ei care era făcut din pietre scumpe și din mărgăritare, precum și alte podoabe le-a trimis lui Alimpie, diaconul, ca să le vândă, iar prețul să-l împartă spre hrană flămânzilor. Apoi, gândind în ce chip ar face ca să scape de petrecerea cea cu păcătoșii și de lăcașurile cele pline de urâciune, și-a adus aminte de dumnezeiescul părinte David, care, fugind din fața lui Saul, s-a făcut nebun înaintea lui Anhus, împăratul geților. Deci s-a prefăcut și ea nebună, căzând, spunând, tremurând și strigând. De acest lucru înștiințându-se ispravnicul palatelor împărătești, mai marele eunucilor, s-a mâhnit pentru dânsa și nu se pricepea cum ar putea s-o vindece. Aflând că o asemenea boală o vindecă creștinii, a chemat pe episcopul creștinesc, pe Sfântul Antim, care era după Sfântul Chiril și i-a încredințat pe fecioară ca s-o vindece, până se va întoarce împăratul de la război, apoi a pus și pe Indis să-i slujească. Episcopul, pricepând cu duhul

gândul Doamnei, a luat-o cu dragoste părintească și a trimis-o într-o mănăstire de fecioare, bucurându-se și veselindu-se, căci izbăvindu-se de petrecerea cea împreună cu păgânii, s-a învrednicit a vieții împreună cu creștinii.

După o vreme s-a întors Maximian de la război cu biruință. Dar biruința sa asupra vrăjmașilor nu o atribuia lui Dumnezeu Cel preaînalt și tare în războaie, ci zeilor săi fără de suflet. De aceea a voit a le aduce mulțumire cu jertfe și apoi să înceapă prigoana asupra creștinilor. Deci a gătit priveriște în mijlocul cetății și în acea priveriște a scos din palat idoli de aur și de argint și, punându-i pe scaune împărătești și încununându-i cu cununi, le jertfea viței grași, apoi a poruncit popilor ca să stropască cu sânge de vițel poporul ce stătea împrejur. Îndată, cei ce erau creștini au început a ieși din priveriște, ca să nu se spurce cu acea necurată stropire. Acest lucru văzându-l împăratul a început a striga cu glas mare: "Unde vă duceți, o! oameni, cinstind mai mult întunericul decât lumina și nesocotind zeii aceștia, care țin întreaga lume? Oare nu vedeți biruința și prăznuirea, nu vedeți marile bunătăți adăugându-se celor buni și cum sunt toate în liniște și se adaugă în fiecare zi unele laturi peste care n-am fost domni și acum le stăpânim? Nu vedeți slava înmulțindu-se și împărăția lățindu-se, cetățile supunându-se, iar

altele au să ni se supună? Nu vedeți împărățiile limbilor supunându-se și slujindu-ne și toate făcându-se după inima noastră? Cu a cui ocârmuire se fac acestea toate, dacă nu cu a acestor zei cărora le slujim? Să vă învețe bună așezare a vremilor, măsura ploilor, îndestularea rodurilor care se dă de la zei".

Astfel vorbind împăratul cel fărădelege și cele ce nu sunt socotindu-le ca cele ce sunt și multe altele voind a spune, îndată Domnul de sus, ale Cărui judecăți sunt adevărate, n-a lăsat mai mult minciună a se lăuda și a se înălța peste adevăr, ci deodată, ziua fiind luminată și soarele strălucind la miezul zilei, s-au auzit glasuri de tunete mari și înfricoșate. Și s-a întunecat văzduhul cu nori întunecoși, apoi s-au făcut fulgere și a venit piatră cu vânt mare și cu vifor foarte tare, precum și multă vărsare de ploaie, prin care se arăta mânia lui Dumnezeu asupra păgânilor. Apoi glas din cer s-a auzit: "Dumnezeu s-a mâniat și v-a urgisit". Unii de frica tunetelor au căzut la pământ, ca morți, iar alții, voind să fugă, se călcau unii pe alții în picioare, împăratul umplându-se de frică și de spaimă, a fugit la palat cu rușine. Astfel s-a risipit acea privesște și s-a stricat acel praznic urât lui Dumnezeu, cu necuratele jertfe.

Apoi s-au umplut râurile de apă multă, din ploaia cea mare și, înecând țarinile, a prăpădit toată osteneala lucrătorilor de pământ, căci era vremea secerișului și toate acestea s-au făcut ca să cunoască paginii mâna cea tare a lui Dumnezeu, Care este în ceruri. Dar n-a priceput aceasta împăratul cel orbit cu răutatea și împietrit cu inima. Pentru că în loc să cunoască puterea adevărului, a lui Dumnezeu, a înnebunit mai mult, ridicând război împotriva Celui înfricoșat și a Celui ce ia duhurile împăraților. Apoi, nevăzând pe Doamna și pe Indis în mijlocul slujitorilor idolești, care se închinau celor doisprezece zei mincinoși ai săi și care erau mai mari în palate, a întrebat despre dânșii unde sunt. Aflând că Doamna și-a pierdut mintea și se găsește la cei ce știu a tămădui acea neputință, iar Indis este pus s-o păzească și să-i slujească, s-a mâniat tare asupra mai marelui eunucilor, căci i-a despărțit de la slujba zeilor. De aceea l-a lepădat din dregătoria sa și l-a necinstit cu cea mai de pe urmă ocară, orânduindu-l să slujească cămilelor, care erau în Clavdiopoli. Iar pe Indis, chemându-l, l-a rânduit să slujească ca la început zeilor care erau în palatele împărătești, dar el sluja unui adevărat Dumnezeu, în Care crezuse, neștiind împăratul despre aceasta.

Maximian începuse a prigoni Biserica lui Hristos, risipind sfintele biserici și zidind capiști idolești.

Deci a trimis ighemoni cumpliți prin toate laturile împărăției ca să muncească fără milostivire pe creștini; iar el era cel dintâi și mai cumplit muncitor, ucigând și pierzând și vărsând sânge nevinovat. Uneori înșela cu cuvinte viclene și dacă cineva nu s-ar fi plecat vicleniilor lui, porunca să-l muncească cumplit. Căutând pe Sfințitul episcop Antim nu l-a găsit, pentru că se ascunsese undeva. Iar el a intrat în biserica creștinească cu mulțime de ostași înarmați, ca un lup în turmă și grăind poporului, îi momea și-i îngrozea atrăgându-i pe toți la rătăcirea sa. Apoi, la sfârșit, a zis: "Depărtați-vă de la credința voastră cea deșartă, că de nu veți asculta, pedeapsa nu va zăbovi. Vedeți acest locaș, în care v-ați adunat, degrabă îl voi arde împreună cu voi".

Un preot creștin înțelept și fierbinte cu râvnă buneicredințe, mare la suflet cu îndrăzneala, preadulce cu numele și cu fapta, Sfântul Glicherie, stând împotriva lui cu bărbăție și spunând cuvânt cu îndrăzneală, a rușinat pe acel fărădelege, zicându-i:

"Nici darurile tale cele făgăduite nu le poftim, o! împărate, nici de îngrozirile tale nu ne temem, pentru că toate câte sunt în lume, le avem ca pe un vis, iar muncă și pierzare socotim aceasta, adică a nu răbda pentru Hristos muncile cele mai

cumplite. Te lauzi cu biruința asupra barbarilor, pe când de femeile și de copiii creștini te biruiești, pentru că este arătată puterea cea nebiruită a Hristosului nostru. Cine nu-și va aduce aminte de tunetele și fulgerele cele înfricoșate, care nu demult au fost, de grindină și de ploaia cea neobișnuită? Când mulți dintre voi deodată au murit și toate roadele pământului cu înecarea neașteptată au pierit. Acest lucru a fost adevărată arătare a mâniei lui Dumnezeu, pe care ai întărâtat-o tu, socotind că toate lucrurile sunt ale mincinoșilor tăi zei, iar nu ale adevăratului Dumnezeu. Deci nu ne temem de ridicarea ta asupra noastră, pentru că avem arme de sus, de la Împăratul a toate, cu care ne înarmăm și ne îngrădim, precum te înarmezi tu acum. Nădăjduim, că stând împotriva ție, vom dobândi minunată biruință, pentru că fiind bătuți de ține noi biruim".

Împăratul, auzind aceasta, deși se iuțea în mânia să, încă nefăcând nici un rău, a ieșit de acolo. Poporul creștin care era în biserică, dând slavă lui Dumnezeu, lăuda pe fericitul Glicherie pentru o îndrăzneală ca aceea. Iar împăratul, neputând îndelung a stăpâni mânia ce o avea înăuntrul său, a poruncit să prindă pe Glicherie și să-l aducă înaintea divanului său cel nedrept și, neîntrebându-l ceva, a poruncit să-l bată tare. Până într-atât l-au bătut, încât au slăbit cei ce-l băteau, iar

chinuitorul striga: "Grăiește o Glicherie, nu fi mândru, nici gâlcevitor, nici fără de rânduiala, cinstește pe împăratul și obiceiurile romanilor". Mucenicul fiind mai tare decât cei ce-l munceau pe el, striga către împăratul său, zicând: "Doamne, Iisuse Hristoase, precum m-ai întărit a grăi pentru Tine, așa mă întărește a și pătimi, ca prin aceste pătimiri de mai multă răsplătire să mă învrednicești".

Cu aceste cuvinte, precum focul se atâta, așa s-a adăugat lui Maximian cruzimea. Deci singur muncitorul porunca să lovească mai tare și să rănească trupul mucenicului, până ce s-a umplut pământul de sânge și, căzându-i carnea, se vedeau oasele goale și toate mădularele lui, încât abia mai era duhul într-însul. Dar limba cu ușurință vorbea, zicând: "Sunt creștin, rob al lui Hristos, adevăratul Dumnezeu, unul îmi este mie Domn, unul Împărat". Tiranul, neputând mai mult să rabde, a poruncit să-l ardă afară din cetate și s-a făcut lui Dumnezeu jertfă de bună mireasmă de ardere de tot, bineprimită.

După aceasta iarăși a sosit un praznic păgânesc, urât de Dumnezeu, când se aduceau jertfe celor doisprezece zei mai aleși din capiștea palatului. Slujitorii lor mergeau îmbrăcați în haine albe, spre care, uitându-se împăratul și nevăzând între dânșii

pe Indis, a întrebat unde este? Pentru că acela, îmbrăcându-se în haine proaste, s-a închis în casa sa, mîhnindu-se și plîngînd pentru pierzarea păgînilor și s-a spus împăratului despre dînsul. Deci, îndată l-a adus înaintea sa și, văzîndu-l în haine de mîhnire și de plîngere, a cunoscut pricina și, nemai întrebîndu-l despre credință și despre viața lui, a poruncit să-i pună lanțuri la mâini, la picioare și la grumazul său și să-l arunce în temniță. Apoi cu multă mînie a întrebat de Doamnă, ca un om beat uitînd că i se spusese mai înainte despre dînsa și zicea deseori: "Unde este Doamna? Unde este preteasă Dianeii și a Minervei?" Deci s-a spus lui iarăși că și-a pierdut mintea și pentru aceea a trimis-o de la palat mai marele eunucilor, iar el, aducîndu-și aminte de mai marele eunucilor, a trimis să-i taie capul, iar pe Doamna să o caute pretutindeni. Atunci s-a făcut cunoscută această poruncă a împăratului, în mănăstirea unde era Doamna.

Stareța, cu numele Agatia, văzînd că nu este cu putință ca să o ascundă într-alt chip, a tuns-o și, îmbrăcînd-o în haine bărbătești și cu rugăciuni și cu lacrimi îngrădind-o, a scos-o din acea sfîntă cămară, să fie ca un bărbat în mijlocul bărbaților și așa să nu fie cunoscută. Neaflîndu-se nicăieri Doamna de către cei ce o căutau, mai mult s-a mîniat împăratul și a poruncit ca toate mănăstirile

să le risipească, iar pe fecioare să le batjocorească și să le rușineze. Îndată a început a se face risipire și nevoie prin cetate, ca o robie de barbari. Fecioarele cele mai tari cu trupul au fugit prin munți și prin pustietăți și se ascundeau prin peșteri și prin prăpăstiile pământului, voind mai bine a vieții cu fiarele, decât a cădea în mâinile oamenilor celor necurați. Iar care nu s-au sârguit a fugi, acelea au fost prinse și unele se aduceau în divanuri la munci, iar altele la necinstirea poporului. Dar puterea lui Hristos pe toate fecioarele acelea le întărea și le păzea nerușinate și nebatjocorite. Între ele era una mai vestită, care strălucea ca luna în mijlocul stelelor, luminând în mijlocul fecioarelor, cu frumusețea și cu podoabă, cu neamul și cu viața cea bună, cu numele Teofila.

Aceasta fiind târâta cu silă de ostașii cei fără de rușine la casa cea de desfrânare, ridicându-și mâinile și ochii către cer, a strigat: "Iisuse al meu, dragostea mea, lumina mea, suflarea mea, păzitorul fecioriei și al vieții mele, vezi pe aceea care s-a făcut Ție mireasă. Caută, o! Mirele meu cel fără prihană și degrabă sîrguiește-Te și-mi ajută. Pentru că acum nici vreme de rugăciune nu este - ca să nu se risipească așezământul fecioriei celei logodite Ție. Nu da fiarelor sufletul ce ți se mărturisește Ție, să nu răpească lupii pe oaia Ta. Păzește, Mire, pe mireasă Ta, păzește fecioria mea, izvorule al

curăției, ca să se slăvească numele Tău cel mărit de îngeri".

Astfel rugându-se ea, Dumnezeu pregătea împlinirea cererii ei, căci ea fiind dusă în locașurile necurate ale celor ce păcătuiesc la arătare, a intrat unul din ostași plin de pofta necurăției, ca să întineze pe mireasă lui Hristos cea fără de prihană. Dar, când s-a apropiat de dânsa, îndată l-a lovit cutremur înfricoșat, încât a căzut la pământ mort și zăcea la picioarele ei fără suflet. Ceilalți, stând afară și așteptând ieșirea lui, se supărară că nu iese mai degrabă, vrând ca să intre și ei acolo. Atunci altul, nerăbdînd, fiind aprins cu pofta, a intrat și îndată a căzut peste dânsul spaimă, căci a văzut pe tovarășul său mort zăcând la pământ și o lumină neapropiată a văzut strălucind lângă fecioară. Apoi, îndată și-a pierdut vederea sa și, rămânând orb, pipăia cu mâinile peretele ca să iasă afară și nu putea. Asemenea au pătimit și mulți alții, care intrau fără de rușine cu poftă necurată. Apoi s-au înștiințat despre aceea toți câți erau acolo și au intrat să vadă ceea ce se petrecea. Și au văzut pe fecioară șezând și citind pe o cărticică mică, care era Sfânta Evanghelie, - că pe aceea o avea în sânul său - și un tânăr preafrumos stătea lângă dânsa, strălucind cu lumină negrăită și căutând cu ochii ca de fulger. Pe acela văzându-l paginii, îndată cu mare frică au fugit înapoi. Alții

strigau: Mare este Dumnezeu creștinilor!, și toți au crezut. Făcându-se noapte a scos-o pe ea de acolo tânărul cel purtător de lumină și ducând-o la biserica cea mare, au așezat-o în pridvor, zicând: "Pace ție!" Apoi s-a dus.

Sfânta fecioară Teofilia s-a cuprins de frică și bucurie. De frică pentru că a lăsat-o apărătorul ei; iar de bucurie pentru că a scăpat întreagă de mâinile celor fărădelege. Apropiindu-se de ușă, a început a bate ca să-i deschidă, pentru că era poporul creștinesc înăuntru, aducând lui Dumnezeu rugăciuni de toată noaptea și încuiaseră ușile de frica păgânilor. Diaconii dinăuntru întrebând cine este și auzind glasul Teofilei și cunoscând-o, au spus poporului care stătea în biserică. Deci, deschizând ușile, toți s-au strâns pe lângă dânsa, căci tuturor era cunoscută, ca aceea ce era mai însemnată cu neamul bun și cu viața cea sfântă. Înștiințându-se de toate cele despre dânsa, cum s-a izbăvit de păgâni și cită milă a făcut Domnul cu dânsa, cu mână tare păzind nevătămată fecioria ei; pentru că nu tănuia minunile lui Dumnezeu cele preaslăvite, pe care nu se cuvine a le tănui, ci a le propovădui, înălțând cu lacrimi laudă lui Dumnezeu, cu glasuri de bucurie. Iar această sfântă fecioară, căzând cu fața la pământ, îl uda cu lacrimi de bucurie și s-a făcut

de către toți mulțumire de obște Stăpânului Hristos.

În acea vreme, prearăul Maximian nu a încetat a munci pe mucenici și a trimis slujitorii săi să caute ca la o vânătoare de iepuri, pe creștini și să-i aducă la dânsul. Și era unul din boierii lui cu dregătoria prepozit al Italiei, cu numele Dorotei, de neam strălucit cu credința preaarătat și alți doi, care se numeau Mardonie și Migdonie. Pe aceștia i-a pârât la împărat un oarecare că sunt creștini; zicând: "Dacă pe aceia care locuiesc în palatele împărătești și se cinstesc și se hrănesc de tine, o! împărate, nu poți să-i duci la voia ta, apoi cum vei putea să-i biruiești pe vrăjmașii tăi? Înșiși prietenii tăi îndeamnă pe cei străini prin scrisori și cuvânt a se împotrivi ție și apoi cum se vor înfricoșa ceilalți potrivnici?"

Auzind aceasta, s-a mâniat împăratul și întrebând pe pârători cine sunt aceștia, apoi, aflându-i, a poruncit să-i aducă pe dânsii în divan, către care a zis: "O! nemulțumitorilor, cita dragoste și iubire de oameni am arătat eu vouă și voi v-ați făcut către mine nerecunoscători! Nu vă aduceți aminte de facerile de bine cele multe, pe care le-am făcut vouă, ci v-ați lepădat de mântuitorii zei, nerușinaților". Dar sfinții tăceau, lăsându-l să latre ca un câine fără de rânduiala, iar el mai mult se

mânia, zicând: "Pe nemuritorii zei, nu vă voi ierta pe voi, nici nu-mi va fi milă de voi nicidecum, ci vă voi chinui cu multe feluri de munci, voi zdrobi oasele voastre. Fiarelor și păsărilor le voi da să le mănânce ca și alții să se înfricoșeze". Dar sfinții nicidecum nu s-au temut, ci, dezlegându-și brâiele și dezbrăcându-se de hainele lor, într-un gând cu toții au mărturisit că sunt creștini și pe idoli fără de nici o frică i-au batjocorit.

Atunci tiranul a poruncit să le întindă mâinile și picioarele și să-i bată fără de milă cu vine crude, până va apune soarele. Făcându-se aceasta, pământul s-a înroșit de sângele lor, dar sfinții răbdau fără cărteala cu vitejie, fără grai, numai cu gândul îl slăveau pe Dumnezeu în taină. Apoi, legându-i, i-a aruncat în temniță. Tiranul cu cât află alți credincioși, cu atât se tulbura asupra lui Hristos și se îndrăcea, poruncind ighemonilor săi să facă și ei asemenea. Pentru aceea în toate zilele trimitea la Hristos vase de bună treabă și jertfe cuvântătoare, omorând pe creștini.

Sosind praznicul Nașterii lui Hristos, se cuvenea să se aducă Celui de curînd născut jertfă îndestulată. Deci s-au adunat toți credincioșii în biserică, iar necuratele slugi ale paginilor au zis împăratului: "De vreme ce o! împărate, acum creștinii au praznic mare, căci zic că este nașterea Mântuitorului lor și

toți s-au adunat în biserica lor pentru rugăciune, fă ca să nu scape vinatul din mijlocul năvodului, ci poruncește ostașilor să deschidă ușile bisericilor și să se ducă jertfelnicul zeilor noștri înaintea ușii bisericii lor, ca îndată, ieșind de acolo, să aducă negreșit jertfă zeilor. Dacă nu vor asculta, apoi vei face după judecata ta cea împărătească, iar și de vei voi a asculta sfatul nostru, vei porunci ostașilor să înconjoare biserica, să-i dea foc și se vor pierde până la unul toți cei ce nu se pleacă ție. Astfel poporul cel pierzător și vătămător împărăției tale, într-un ceas prăpădindu-se, cealaltă vreme fără de mâhnire va fi".

Acestea grăindu-se, Maximian, luând cuvântul, a zis: "Mă jur pe marii idoli, că eu de mult m-am gândit la aceasta, dar nu știu ce mi s-a întâmplat de n-am săvârșit până acum ceea ce am gândit. Însă vouă, o! zeilor, mare mulțumire se cuvine, că ați rânduit să vie și acestora în minte ceea ce este de folos împărăției noastre". Și îndată a poruncit să meargă cel mai mare dintre boieri cu mulțime de ostași, cu lemne, câlți și cu alte materii care sunt lesnicioase de ars, să le așeze împrejurul bisericii creștine, iar ușile să le păzească bine cu săbiile, ca să nu scape nici unul afară. Aceasta făcându-se, a intrat în biserică unul din trimișii împăratului și, stând în mijloc, a strigat: "O! oameni, Maximian, stăpânul a toată lumea, trimițându-mă către voi,

două lucruri vă pune înainte, ca din două să alegeți una: sau să ieșiți și îndată să jertfiți zeilor, pentru că și jertfelnicul este gata înaintea ușilor și astfel să fiți vii, sau, neascultând, toți veți pieri cumplit că și focul acum este gata și lemnele stau împrejur; deci, alegeți mai degrabă ceea ce veți". Aceasta zicând, a tăcut.

Arhidiaconul, a cărui inimă era aprinsă cu focul lui Dumnezeu, stând lângă altar, a zis către popor: "O! iubiții mei frați de un gând, nu știți ce au făcut cei trei tineri în Babilon, de a căror bărbăție și tărie neclintită întru buna-credință, cu puțin mai înainte de aceste zile săvârșind pomenirea lor, ne-a minunat cum au stat, nu ca în mijlocul focului, ci că în mijlocul unui câmp de rouă, alcătuind dans și cântau singuri și toată firea o chemau spre lauda lui Dumnezeu. Pe aceștia noi, nu numai îi fericeam, dar și doream a fi părtași ai cununilor lor. Deci, de vreme ce și pe noi către aceeași soartă ne cheamă această vreme de acum - pentru că și împăratul acesta este asemenea lui Nabucodonosor; măcar că se deosebesc cu numele, dar cu tirania și cu nedumnezeirea sunt asemenea și uniți.

Deci, să ne facem și noi asemenea celor trei tineri din Babilon. Căci cum nu ne va fi nouă rușine, când aceștia, fiind tineri și numai trei și neavând

încă nici o pildă spre a se nevoi cu mărimă de suflet pentru buna-credință, așa de slăvit s-au nevoit, iar noi și cu numărul suntem mai mulți, ca și cum am fi fără de număr, între care mulți sunt acum bătrâni și având înaintea noastră atât de multe pilde, adică ale celor ce au pătimit cu bărbăție pentru Hristos. De aceea noi, fiind atâția și într-acest chip, nu ne va fi oare rușine a fi iubitori de viața această scurtă și vremelnică, fricoși și cu împușinare de suflet? Vremea aceasta de acum, care ne cheamă către nevoință, să o socotim ca pe un câștig mare și să trecem cu vederea viața cea vremelnică, pentru Dumnezeu, Cel ce ne-a zidit și sufletul Său l-a dat la moarte pentru noi. Apoi a nu da mărturie credinței noastre celei tari și neclintite prin moartea noastră, cu adevărat ar fi o rușine fără de măsură.

Acestea le zic, măcar că nu urmează nici o răsplătire pătimirilor noastre. Dar când sunt foarte mici pătimirile veacului acestuia, în fața răsplătirilor găsite acolo, unde viața este fără de durere și veșnică, pentru această viață scurtă și cu multe nevoi cum și pentru trecerea cu vederea a slavei care degrabă piere, pe când bogățiile nejepute, ca și veselia, niciodată nu se schimbă în mâhnire. Oare mai voim a viețui aici încă? Sau ne vom sârgui a trece mai degrabă către slava aceea, murind pentru Hristos, pentru Care avem acum

vreme cu bun prilej? Căutați, fraților, la altarul Domnului și înțelegeți că Domnul nostru, adevăratul Dumnezeu este jertfit acum pentru noi. Oare nu ne vom pune și noi sufletele noastre pentru El în acest loc sfânt și pe acestea nu le vom aduce Lui prin foc, ca o jertfă într-o ardere de tot?".

Zicând acestea sfântul arhidiacon, toți s-au hotărât a muri pentru Hristos și cu toții au răspuns: "Suntem creștini și pe zeii tăi cei mincinoși, o împărate, nu-i cinstim". Vestindu-se aceasta lui Maximian, a poruncit ca îndată să aprindă focul în jurul bisericii. În acea vreme credincioșii au adunat în biserică pe toți cei ce erau între dânșii chemați și i-au împărțit în patru părți, ca să se poată boteza mai degrabă. După botez și după ungerea cu Sfântul Mir s-au împărtășit cu toții cu Sfintele Taine.

Astfel, sfârșindu-se aceasta, ostașii, după porunca împăratului, au aprins vreascurile din jurul bisericii, câlții și pereții ei și, ajungând flacăra cea mare până la vârf și intrând înăuntru, a mistuit toate degrabă. Iar poporul creștin arzând de viu, cu mare bucurie striga către Dumnezeu, glăsuind cântarea celor trei tineri și chemând toată făptura lui Dumnezeu spre laudă. Mai înainte de a sfârși cântarea, și-au dat sfintele lor suflete în mâinile Domnului și au făcut jertfă bine-primită Mielului

Celui fără de prihană, Cel înjunghiat pentru lume; iar numărul celor arși a fost cam la douăzeci de mii.

Astfel, ceata cea minunată a sfinților mucenici a trecut de la Biserica ce se luptă, la Biserica ce prăznuiește, ca să facă praznicul nesfârșitei bucurii. Trecând cinci zile, iar focul încă arzând și fumul ieșind, nu era nici un fel de miros rău din trupurile cele arse, ci și fumul era neobișnuit, căci era cu bun miros și risipea prin văzduh o bună mireasmă, care ieșea de la locul cel ars și se arăta o rază în chipul aurului, ca și cum se arăta soarele la răsărit. Maximian, socotind că acum a pierdut pe toți creștinii citi erau în cetate, se îndeletnicea cu jocuri și cu alergarea cailor, cum și cu diferite feluri de priveliști.

În Nicomidia, aproape de locul de priveliște, era o capiște mare a zeiței pagine care se numea Ceres. Venind odată împăratul Maximian la acea capiște, cu toată oastea și cu tot poporul, aducea jertfă. Iar unul din rânduiala ostășească, cu numele Zinon, având dregătoria de voievod, pornindu-se cu râvna spre buna-credință și nerăbdînd să vadă o păgânătate ca aceea, stînd la un loc înalt a strigat: "Rătăcești, o, împărate, jertfind pietrelor celor nesimțitoare și lemnelor celor mute, pentru că această jertfă este adevărată înșelăciune

diavolească, care duce la pierzare pe închinătorii ei! Înțelege, o! Maximiane, și întoarce ochii tăi trupești, cum și pe cei dinăuntru către cer și din cele văzute cunoaște pe Ziditorul. Din făpturi cunoaște în ce chip este Făcătorul și te învață cu dreaptă credință a cinsti pe Dumnezeu, Care nu se împacă cu sângele dobitoacelor necuvântătoare, ci cu sufletele cele fără prihană ale oamenilor și cu inimile cele curate".

Auzind acestea, Maximian a poruncit să-i sfarme gura și fața cu pietre, să-i zdrobească dinții, apoi, fiind încă viu, a poruncit să-l taie cu sabia și să-l scoată afară din cetate. Așa s-a încununat Sfântul Mucenic Zinon, iar Sfântul Dorotei cu Indis și cu ceilalți tovarăși ședeau la închisoare. Fericitul episcop Antim, din locul unde se ascunsese, îi cercetă cu dese scrisori, îi întărea în credință și-i deștepta către nevoința cea cu bărbăție. Odată paginii au prins pe diaconul Sfântului Antim, cu numele de Teofil, care mergea cu scrisori de la episcop către sfinții mucenici și l-au adus la împăratul.

Citind împăratul scrisoarea episcopului s-a umplut de mânie, pentru că erau scrise nu cele ce-i plăceau lui, ci cele ce erau de folos sfinților. Deci, a poruncit să aducă înaintea sa îndată pe Dorotei, cu soții săi și cu mânie căutând la dâșii i-a

batjocorit și le-a dat să citească scrisoarea episcopului Antim. Văzându-l pe diacon, s-au bucurat cu sufletul și stând de departe i se închinau lui cu privire luminoasă și cu fețe pline de bucurie; iar cuvintele arhierelui, cele ce se citeau, le puneau în inimile lor.

Împăratul, căutând cu mânie asupra diaconului, i-a zis cu groază: "Spune-mi, ticălosule, cine este cel ce ți-a dat această scrisoare și în ce loc este ascuns?" Diaconul, mai întâi rugându-se în inima sa lui Dumnezeu, și-a deschis gura cu îndrăzneală și a zis: "Cel ce mi-a dat această scrisoare este păstor și acum, stând departe de turma să, o sfătuiește și o deșteaptă către bună credință. Iar când simte năvălirea lupilor și a fiarelor, atunci cu glas mare grăiește turmei sale și o sfătuiește a face cele ce se cuvin. Cuvintele care le grăiește nu sunt ale lui, ci sunt luate de la Păstorul cel Mare, Care a zis: Nu vă temeți de cei ceucid trupul, că sufletul nu-l pot ucide. Iată acum ți-am spus cine mi-a dat scrisoarea, însă unde este el nu-ți voi spune, pentru că ar fi o adevărată nebunie dacă aș fi eu vânzătorul păstorului nostru, care m-a folosit mult și care și fără spunerea noastră se va arăta. Pentru că nu poate cetatea să se ascundă stând în vârful muntelui, cum a zis dumnezeiescul glas".

Împăratul, nerăbdînd mai mult cuvintele cele pline de curaj ale diaconului, a poruncit să i se taie acea sfântă limbă, apoi să-l omoare afară din cetate, cu săgeți și cu pietre. După aceasta și pe ceilalți sfinți mucenici i-a pierdut cu diferite munci: Sfântului Dorotei i-a tăiat capul, pe Mardonie l-a ars în foc, pe Migdonie l-a astupat cu țărâna de viu într-o groapă, lui Gorgonie, lui Indis și lui Petru, legându-le câte o piatră mare de grumaz, i-a aruncat în mare. Astfel, minunații mucenici ai lui Hristos, săvârșindu-și nevoița prin felurite chinuri, pe aceeași cale s-au suit către Dumnezeu lor.

Sfânta Doamnă era ascunsă într-o peșteră dintr-un munte, având ca hrană buruienile pustiei ce creșteau împrejurul peșterii și auzind de moartea sfinților mucenici s-a bucurat cu duhul, că au trecut din valea aceasta a plîngerii, către marginea cea dorită a veseliei celei veșnice. Dar mai vîrtos se bucura de Indis, fratele ei cel duhovnicesc, care era un suflet cu dînsa și pârtaș al nașterii celei duhovnicești prin Botez. Însă, plîngea pentru sine că a rămas dintre toți necălătorind împreună cu dînșii pe acea cale și se pregătea către nevoița, cerînd ajutor de sus. Apoi, pogorîndu-se din munte a intrat în cetate, cu acele haine bărbătești cu care o îmbrăcase maica ei cea duhovnicească Agatia și o căuta pe aceasta. Dar neaflînd-o, a priceput că a ars în biserică împreună cu celelalte

fecioare și a plâns foarte mult, nu fiindu-i jale de moartea ei, ci pentru că nu s-a învrednicit și ea să moară împreună cu dânsa pentru Hristos. Stând în locul bisericii celei arse amesteca cenușa cu lacrimi, plângând și tânguindu-se.

Făcându-se noapte, s-a dus la malul mării, unde Indis împreună cu ceilalți au fost înecați și iată niște pescari stând, își găteau mrejele pentru vânat; dar văzând pe sfânta fecioară și din haine socotind-o că este bărbat, au zis: "Vino de ne ajută, tânărule, și de vom prinde ceva apoi și ție îți vom face parte". Ea cu sârguință a mers să le ajute, și după ce au aruncat mrejele și le trăgeau la mal se simțea greutate mare în mreje, încât abia au putut să le tragă la mal; și fiind lună în acea noapte, au putut vedea mulțime de pește, iar în mijlocul vinatului stăteau cele trei trupuri ale sfinților mucenici: Gorgonie, Indis și Petru și s-au înspăimântat foarte tare. Adunând degrabă mrejele și peștele, iar trupurile punându-le pe pământ, se grăbeau către caiac, vrând să înoate la alt mal și-l chemau și pe tânăr, dar ea n-a voit. Dându-i pentru osteneală o parte din pește și puțină pâine, au plecat de acolo.

Sfânta fecioară Doamnă, apropiindu-se de trupurile sfinților mucenici, cunoscând pe fiecare și mai vârtos cunoscând pe iubitul Indis, cu nespusă

bucurie îl cuprindea, îl săruta și vărsa lacrimi fierbinți deasupra lui. Apoi, privind pe mare a văzut o corabie sosind cu pânzele lăsate și vâslind încetișor, iar Doamna, depărtându-se de trupurile mucenicilor, s-a dus către corabia aceea și strigând către corăbieri le-a arătat peștele ce-l avea. Îndată cârmaciul, socotind că este de vânzare, a întrebat de preț ca să-l cumpere. Iar ea îi zicea să-l ia fără preț. Dar acela, nepricepând, a zis: "Te jur pe Hristos, spune adevărul, cu cât îl vinzi?" Sfânta, auzind numele lui Hristos, a cunoscut că aceia sunt creștini, deci le-a spus și despre tinerii mucenici, despre trupurile lor și numele lor. Iar cârmaciul, cu soții îndată sosind, au scos pânze subțiri cu aromate i-au înfășurat și ducându-i la zidurile cetății, care era aproape de pârâu și unde murise și Sfântul Dorotei, au îngropat cu cinste trupurile acestora.

Mai marele corabiei cunoscând pe Doamnă, că este de o credință cu dânsul și socotind-o că este tânăr, a rugat-o să meargă cu el în corabie, zicând: "Să petrecem împreună nedespărțiți, în toată viața noastră". Dar ea n-a vrut, ci a zis să meargă în calea sa. "Iar eu, zise ea, voi petrece aici de vreme ce și sfârșitul vieții mele este aproape și nu voiesc ca să se despartă trupul meu de trupurile sfinților, cu care în viața aceasta, cu credința și cu duhul am fost însoțită".

Mai marele corabiei i-a dat aur îndestul nu pentru vreo trebuință trupească, căci nu-i trebuia, ci ca să cumpere aromate și tămâie, cu care să cinstească mormintele sfinților; apoi s-au dus în calea lor. Iar Sfânta Doamnă, ziua și noaptea stătea lângă mormintele lor, tămâindu-le, miresmându-le și cu lacrimi rugându-se. Și n-a putut ca lucrul luminii să fie tănuit înaintea celor ce erau în întuneric, nici să se săvârșească dorința de mucenicie a Sfintei Doamnă, pentru că pe față făcea cele ce se cuveneau dreptei-credințe și cinstei sfinților.

Împăratului i s-a vestit că un tânăr tămâiază mormintele creștinilor, iar el a râs, zicând: "Se cuvine dar ca și el să piară cu asemenea moarte ca aceia, ca astfel cu singur lucru să se învețe, că oamenilor celor ce nu știu nimic despre moarte, în deșert li se face o cinste ca aceea". Acestea zicând îndată a trimis ca să-i taie capul. Deci a fost ucisă cu sabia și Sfânta Doamnă, rugându-se lângă mormintele sfinților mucenici, iar cinstitul ei trup l-au ars păgânii cu foc.

În acea vreme și Sfințitul episcop Antim, îndemnând pe mulți către cunoștința lui Dumnezeu cu preaînțeleptele sale învățături și scrisori și pe mulți îndemnând către pătimire, s-a sfârșit și el cu sfârșit mucenicesc. Căci tiranul a cercetat cu dinadinsul până l-a aflat, dar, muncindu-l mai

întâi cu amar și cu multe feluri de munci, n-a putut să-l biruiască, ci mai ales el a obosit mai mult, muncindu-l cu multe măiestrii, decât Sfântul Antim, care răbda chinurile și bătăile. Pentru aceea a dat hotărârea ca să-i taie capul. Și așa s-a dus și el către Domnul, împodobit cu îndoită cunună, a arhieriei și a pătimirii.

Astfel Nicomidia s-a împodobit cu stelele sfinților mucenici, în număr de două zeci de mii, mai adăugându-se minunatul Glicherie și preafericitul Zinon și cu Teofil, Dorotei, Mardonie, Migdonie, Indis, Gorgonie, Petru și cele trei sfinte fecioare: Agapia, Teofila și preafrumoasa Doamnă. Iar sfârșitul a toată ceata este Sfântul Antim, întru slava lui Hristos, adevăratul Dumnezeu, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh I se cuvine cinste și slavă în vecii vecilor. Amin.

